

БЕЗПЕКОВЕ РІШЕННЯ ЧИ «ЦИФРОВИЙ КОНЦТАБІР»

В Україні планують ввести систему відеонагляду за громадянами і звірки їх даних для ідентифікації – у тому числі про місце проживання. Верховна Рада незабаром повернеться до розгляду відповідного законопроекту №11031. Нагадаємо, у лютому 2024 року проект зареєстрували нардепи від фракції «Слуга народу».

Згідно законопроекту, громадян через систему відеонагляду будуть ідентифікувати на підставі набору біометричних даних та такої інформації про особу, як ім'я, дата народження, відомості про зареєстроване або задеклароване місце проживання чи перебування, відцифрований образ обличчя, номер картки платника податків.

Зокрема, можна буде прослідкувати дані про автомобіль, що, з огляду на введення можливості обмежити ухилантів від мобілізації у праві керування авто, може бути дієвим засобом для пошуку їх транспортних засобів.

Цікаво, що запровадити тотальний відеонагляд за громадянами планують, навіть не зважаючи на те, що під час воєнного стану, водії не можуть встановити відеореєстратор на авто.

Об'єктами відеомоніторингу будуть: інформаційні об'єкти, до яких належать фізичні особи, а також транспортні засоби; публічні місця; інші території загального користування; території, будівлі, споруди закладів освіти, охорони здоров'я та приміщення в них; речі і предмети тощо.

Ідентифікація інформаційного об'єкта «фізична особа» здійснюватиметься на підставі певного набору біометричних даних та такої інформації про особу: власне ім'я, дата народження/смерті, місце народження, стать, відомості про зареєстроване або задеклароване місце проживання особи, зняття особи з реєстрації місця проживання або про зміну місця проживання особи, відомості про громадянство або його відсутність, відцифрований образ обличчя особи, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспортного документа особи (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків відповідно до закону).

Ідентифікація інформаційного об'єкта «транспортний засіб» здійснюватиметься на підставі таких ві-

домостей про транспортний засіб: марка, модель, колір, рік випуску, номерний знак, інформація про власника транспортного засобу (прізвище, власне ім'я, по батькові, дата народження, повне найменування та ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій (для юридичних осіб), адреса реєстрації місця проживання фізичної особи або адреса місцезнаходження юридичної особи.

Персональні дані зберігатимуться та оброблятимуться в системах відеомоніторингу публічної безпеки протягом строку, необхідного для досягнення цілей обробки таких даних, визначених законодавством, але не більше 15 років.

Кожна особа, матиме право: ознайомитися з даними відносно себе, що внесено до систем відеомоніторингу стану публічної безпеки; вимагати поновлення і виправлення інформації про себе; на забезпечення захисту своїх прав, якщо запит або вимогу про виправлення своїх персональних даних не задоволено; на безоплатне отримання довідки щодо внесення інформації про себе до систем відеомоніторингу стану публічної безпеки. Фінансування робіт із забезпечення побудови та функціонування системи відеомоніторингу здійснюється з державного бюджету, у межах видатків, передбачених для МВС, міжнародної технічної допомоги та інших джерел.

У Центрі спільних дій проаналізували законопроект і застерігають від його ухвалення через небезпеку перетворення країни на «поліцейську державу».

Аналітики зазначають, що законопроект не встановлює чітких і обґрунтованих критеріїв для збору та використання даних про особу. Загальне формулювання «в інтересах національної та публічної безпеки, економічного добробуту та прав людини» можна використати фактично в будь-якій ситуації, навіть тоді, коли немає справжньої доцільності.

У Центрі підкреслюють, що законопроект встановлює тотальний, по суті – тоталітарний контроль за повсякденним життям мешканців держави і по факту, ці норми можна буде використати для згортання демократії та широкого спектра інших зловживань. На додачу, встановлення камер органами влади потягне за собою значні видатки з державного бюджету.

За матеріалами «Останній Bastion»

РЕКЛАМА

**ГІГАБІТНИЙ
ОПТОВОЛОКОННИЙ
ІНТЕРНЕТ**

FiberLink

ПРАЦЮЄ БЕЗ СВІТЛА

099-734-7-333
098-734-7-333

METAL EXPO Тел. 099 6197777, 095 2468518

UDK Газобетон Лакофарбові матеріали

Огорожі, 3D паркани, сітка рабиця Цегла рядова нова та б/в

Цемент М 500 Металопрокат м. Івано-Франківськ

м. Гадяч вул. Лохвицька 30Д

ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ

- по місту до 1,5
- області ТОННИ
- України

Об'єм 12,5 м куб., довжина

Тел. 066 22 33 459

Чекаємо всіх у магазині **СЕКОНД ХЕНД**

Німецькі брендові КРОСІВКИ - нові (сток)

НОВИЙ ЗАВІЗ НІМЕЦЬКІ ШОРТИ, КЕПКИ, ФУТБОЛКИ, ВЗУТТЯ, ПОСТІЛЬ

ПЛОЩА МИРУ, 3 (БІЛЯ ВХОДУ В РИНОК)
ПРАЦЮЄМО ЩОДНЯ З 8.00 ДО 14.00

КОМПЛЕКСНИЙ **Гарант**
РЕМОНТ ЖИТЛА Якість перевірена часом

**НАТЯЖНІ СТЕЛІ
ВІКНА ДВЕРІ ЖАЛЮЗІ**

АКЦІЇ швидко якісно доступно

Будівельна ліцензія 2013047760 Тел. 066 22 33 459
м. Гадяч, вул. Гетьманська, 45 А

Меблі Мікс

КУХНІ Спальні
КОРПУСНІ Вітальні
МЕБЛІ М'які меблі
Ліжка

0993337030

м. Гадяч, пл. Соборна, 35-а (навпроти пожежної частини)

ЕлектроДім МАГАЗИН ЯКІСНОЇ ЕЛЕКТРИКИ

✓ Електричний кабель ✓
✓ Розетки та вимикачі ✓
✓ Освітлення ✓

Тел. 0990700245
м. Гадяч, Площа Миру, 11 (м-н «Горизонт»)

ДИЗАЙН

ВІЗИТОК
ФЛАЄРІВ
ПЛАКАТІВ

Let's talk!

тел. 0508011885

ВИКАЧКА вигрібних ям туалетів

0660078379 7 м³

від 450 грн

з понеділка по суботу (диспетчер)
Тел. 0660078379, 0504048344

МЯСОКОМБІНАТ с. Мала Павлівка

ДОРОГО ЗАКУПОВУЄ ВРХ ТА КОНЕЙ Вимушений доріз

Тел. 066-036-33-56, 096-352-68-08 Сергій

НАЦБАНК ІНІЦІЮЄ ЗМІНУ НАЗВИ МОНЕТИ «КОПІЙКА» НА «ШАГ»

Мета – відновлення історичної справедливості та сприяння дерусифікації, адже назва «копійка» має російське імперське походження і, фактично, є символом московської окупації. Нині українці дерусифікують вулиці та міста, тож у Нацбанку вважають, що відновити справедливість потрібно і для грошової системи. То чи має сенс перейменування з мовознавчого й історичного поглядів та наскільки воно доречно у вимірі фінансової політики?

Від Шевченка до Лесі Українки

«Хто шага не береже, той не варт і копійки», — йдеться у збірці «Українські народні прислів'я та приказки» 1955 року випуску. Згадували це слово на позначення монети й Іван Котляревський, і Леся Українка, і Панас Мирний.

Головний зберігач фондів Національного музею Тараса Шевченка в Києві Юлія Шиленко, у свою чергу, зазначає, що фахівці Національного музею Тараса Шевченка дослідили вживання назв грошових одиниць у творчості Кобзаря.

«Ми виявили в його текстах 11 випадків використання слів «шаг», «шажок», що вживаються у значенні старовинної монети, півкопійки. Це дає нам уявлення про лексичний склад української мови другої половини дев'ятнадцятого століття та підтверджує існування такої грошової одиниці в тогочасних товарно-грошових відносинах», — зазначає експертка.

Отже, у літературі «шаг» ходив. А яке ж його походження? Хіба це не з російської? Там же теж є «шаги»!

Розгорнувши звичайний тлумачний словник, дізнаємося: слово позначає «дрібну монету». З'явилося воно від первісного «сяг», яке є похідним від «сягати» — тобто рухатися, доходити. З часом «сяжок», став «шажком» через уподібнення звуків, а тоді й «сяг» перейшов у «шаг».

Отже, «шаг» — слово питома українське. У Нацбанку додають, що воно вже було в українській грошовій лічбі ще з XVI–XVII століть. «Це унікальне найменування монети, якого не знають інші лінгвокультури», — наголошують в НБУ.

Натомість «копійка», згідно з тлумачним словником, є запозиченням з російської мови. Ймовірно, походить це слово від словосполучення «копейная деньга». Річ у тім, що на монеті був зображений цар верхи на коні — і в його руках був спис — копіє. Хоч це слово має праслов'янське походження та було вжитку і в Україні, саме походження назви монети російське, зауважує історик Олександр Алфьоров.

В умовах широкомасштабної російської агресії заміна копійок на шаги є важливим та необхідним кроком, адже сьогодні копійки залишилися в обігу лише у ворожих до України держав.

«Це питома українська лексична одиниця. Повернення такої назви сучасній розмінній монеті України не лише відродило національні традиції у номінації грошей, а й назавжди б розірвало зв'язок практики називання українських монет з колоніальною російською лінгвокультурою», — кажуть вчені.

Доктор історичних наук Олександр Музичко наголосив, що процес деколонізації є ширшим, аніж умовно «знести пам'ятник Пушкіну» — це побудова української історичної і мовної ідентичності.

«Головне — позбавлення української меншовартості. Тому в процесі деколонізації важливо, що ми ставимо замість російських символів, і мають значення навіть ті речі, які багатьом здаються не дуже важливими. Так само з цією ініціативою. Дехто її вже висміює, мовляв, ми уже звикли до копійки. Але дійсно, копійка — це те, з чим асоціюється «руській мір», радянський. Найбільш поширена версія, що назва «копійка» пов'язано з Московським царством», — каже він.

Натомість «шаг» — це суто український еквівалент, і це поняття пов'язано з обігом монет і грошовою системою на території України.

«Цю реформу і перейменування варто сприймати в контексті деколонізації і ми далеко не все ще зробили у цьому плані. Я схвалюю ці ініціативи, вони дуже важливі і, я думаю, це ще не останні», — зауважив фахівець.

Що відомо про шаги?

«Шаг» — це українська назва для не української монети, а саме частини таляра.

Таляр (до речі, саме від цього слова походить «долар») — це переважно срібні монети, що були в обігу в Новий час у Східній Європі. Один срібний таляр мав важити унцію срібла (30 грамів) і відповідав вартості іншої популярної монети — золотого гульдена. Таляри були дуже популярні і карбувалися в різних тогочасних державах — німецьких князівствах та в межах Речі Посполитої.

Більшість українських земель у XVI та до середини XVII століття входили до складу цієї держави, а місцеві мешканці використовували таляри, емітентом яких були польський король та литовський князь. Крім талярів, ходили й інші популярні в Європі монети, зокрема, дукати.

Як таляр, так і дукат, і гульден забезпечувалися цінним металом, мали високий номінал, тому для більш дрібних операцій потрібні були менші за номіналом монети. Ними стали гроші — від цієї назви походить нинішня польська монета, яка є 1/100 злотого, а також українська назва грошей.

Шаг — це українська назва монети в три гроша. Також його називали «трояк», але назва «шаг» була більш поширеною.

У 18 столітті таляри в Україні зникають, їх заміняють рублі, проте, шаги залишаються. Але тепер, відповідно до ваги, це вже не 3 гроша, а 2 копійки. У XIX столітті, коли росіяни почали карбувати срібний рубль, шагом почали називати монети у пів срібної копійки.

Але ж виходить, що якщо шаг — це 2 копійки, а нова українська гривня — 100 копійок, то має бути 1 гривня = 50 шагів?

Не обов'язково. Історія знає безліч прикладів, де старі традиційні назви грошей і монет були модернізовані та отримали нове життя.

Класичним є приклад фунта стерлінгів. Історично він складався з 4 крон або 20 шилінгів, або 240 пенсів, і лише в 1971 році уряд відмовився від цього традиційного порядку на користь зрозумілої всім десятичної системи.

Так, фунт стерлінгів став коштувати 100 пенсів, а крони та шилінги (а ще було гроути — це 4 пенси, гінеї — 21 шилінг та соверени — 1 фунт) стали історією.

Британці звалили до нової версії старої монети 10 років, саме стільки монетний двір карбував «нові пенси», у 1981 році ці назви стали new, і вони знову стали пенсами або пенні.

Відновлення справедливості?

У Нацбанку нагадують, що від часів Гетьманщини та в добу Української революції 1917–1921 років ходила дрібна монета «шаг», — зокрема, Центральна Рада ухвалила закон, що національною валютою в УНР була гривня, а монетами — шаги. Проте карбування монет не було втілено в життя через економічні та технічні складнощі. Натомість було випущено гроші дрібного номіналу — розмінні марки Державної скарбниці — 10, 20, 30, 40 і 50 шагів.

Такі марки на зворотному боці мали напис: «Ходить на рівні з дзвінкою монетою». Вони були в обігу до березня 1919 року, доки їх не скасувала радянська влада.

Після відновлення незалежності України перед владою постало питання про запровадження грошової одиниці. Серед варіантів для монет був і «шаг» — але парламент затвердив назву «копійка».

Чи вплине зміна на інфляцію?

Нацбанк розробив пропозиції змін до законодавства, які тепер має схвалити Верховна Рада. Якщо депутати проголосують за, монетний двір почне карбувати шаги та вводити їх в обіг.

Глава Національного банку України Андрій Пишний каже, що перші шаги замість копійок можуть з'явитися в обігу вже у першому півріччі 2025 року. Для цього потрібно, аби парламент підтримав ініціативу Нацбанку.

Із його слів, на 2025 рік заплановано карбування близько 20 мільйонів монет номіналом 50 копійок на заміну тих, що вже є в обігу. Якщо Верховна Рада ухвалить відповідне рішення, то НБУ почне карбувати вже 50 шагів, а не копійок.

«Технологічно ми до цього готові. Що важливо, на інфляцію це також ніяк не вплине, адже ми не збільшуємо грошову масу в обігу. Зараз в обігу перебуває близько 1 мільярда 350 мільйонів розмінних монет номіналом 50 копійок, тому карбування 20 мільйонів штук на заміну частини з них аж ніяк не вплине на грошовий обіг, оскільки не передбачається збільшення обсягів готівкових грошей в економіці».

Шаги замінюватимуть копійки не моментально — їх випускатимуть у запланованих раніше обсягах для розмінних монет. Копійки ж поки ходитимуть паралельно з шагами, ці монети будуть рівні за номіналом.

Фахівці пояснюють, що так можна уникнути витрат, пов'язаних з утилізацією старих монет і виготовленням нових у більшій кількості.

Історик-нумізмат Олександр Алфьоров підтверджує, що «реформа не коштуватиме нам нічого, а ми викинемо раз і назавжди московську назву та відновимо історичну справедливість. Ми повертаємо нашу українську грошову одиницю».

Нові українські монети шаги, які замінять копійки, матимуть таку ж масу, колір та інші характеристики. Хіба що дизайн може трохи змінитися. Про це повідомив Олег Прохода, директор департаменту грошового обігу НБУ. Із його слів, відповідно і карбувальне обладнання не потрібно буде змінювати та навіть суттєво переналаштовувати.

«Додаткових витрат на етапі виробництва не передбачається. Навіть, якщо в дизайні монети відбудуться певні зміни, як мінімум напис «копійка» зміниться на «шаг» — це зроблять штатні фахівці Банкотно-монетного двору НБУ», — повідомив Прохода.

Маленький шаг далеко не піде

Обговорюючи нову ініціативу Нацбанку, технічні спеціалісти та фінансисти пропонують і альтернативну думку — повністю відмовитися від дрібного номіналу.

Так, генеральний директор Асоціації підприємств інформаційних технологій України Юрій Пероганич вважає, що з огляду на купівельну спроможність української валюти, цілком можна задовольнитися лише гривнями, без поділу на дрібні монети.

На думку Пероганича, відмова в Україні від дрібніших одиниць спростила б програми для обліку і звітності, звільнила б частку пам'яті в інформаційних системах та зекономила час продавців товарів і послуг, а також бухгалтерів.

За крок до шагу

Пропозиція щодо перейменування копійки поки що є лише ініціативою, щодо реалізації якої ведеться робота. Як повідомили у НБУ, регулятор запропонував необхідні законодавчі зміни. Зокрема, пропонується встановити, що співвідношення між «копійкою» та «шагом» дорівнюватиме 1:1, а Національний банк розроблятиме дизайн та визначатиме порядок введення в обіг «шагів».

Розроблені законопроекти після узгодження з зацікавленими державними органами Нацбанк направить для розгляду та схвалення до Верховної Ради. У разі ухвалення парламентом відповідних змін, регулятор зможе перейти до практичного втілення ініціативи.

А значить палкі дискусії між прихильниками та опонентами, щодо перейменування копійок триватимуть і далі. Навряд чи усі українці легко замінять таку звичну назву в своєму лексиконі, зважаючи на застосування деякими співгромадянами «рублів» на позначення «гривень». Проте відновлення національної ідентичності важливе для виживання нинішнього покоління українців, які виборюють своє право на незалежність у кровопролитній війні з агресором, та майбутнього прийдешніх поколінь, тому, попри усі суперечки, нехтувати цим питанням не слід.

Підготувала Оксана Кириченко, за матеріалами «24tv.ua», «Hromadske», «UNIAN»

ПОТРЕБИ ВОЛОНТЕРІВ

Леся Тихоненко:

Хлопцям з 116 бригади 146 батальйону ТЕРМІ-НОВО потрібний автомобільний РЕБ, який збереже життя наших хлопців від ворожих дронів.

Карта банки: 5375411213099034.

Жанна Лимоня:

Звертаємося вперше про допомогу для нашого земляка. Наш захисник, мешканець Плішивця Віталій Гупало, який у складі 32 окремого стрілецького батальйону, два роки захищає нас в найгарячіших точках від окупантів, нині знаходиться в самому пеклі - Часів Яр (Донецька область). І сьогодні його бригада потребує коштів на автомобіль.

Монобанк: 5375411213300275

(Людмила Миколаївна Гупало мама).

Олена Горбань:

Збір на матеріали для виготовлення захисних сіток. Він триватиме, поки не скінчиться ця клята війна! Потреба в захисті наших хлопців постійна і дуже велика! Долучайтесь!

Карта: 5169360022074854.

Ліна Лазебник:

Збір на авто для 113 бригади нашого односельця, рашівчанина Андрія Ярового, який зараз проходить службу на прикордонні. Їм потрібне авто підвищеної прохідності, щоб швидше діставатися точки ремонту зв'язку. Ціль 160 000 грн.

Номер карти 5375411219135741.

Оля Белих:

Наша команда «Гадяцький Борщ» продовжує свою роботу. Нам дуже необхідна ваша допомога. Маємо потребу: в капусті, моркві, буряку, зелені, меду. Будь ласка, пишіть, дзвоніть, ми все переробимо і напакуємо нашим незламним котикам ЗСУ. Тел.099 065 4718 Ірина, 099 022 0993 Надія.

Картки для допомоги:

4731 2191 2520 2279 отримувач

Ірина Іванівна Каплій.

4731 2196 5062 8187 отримувач

Надія Геннадіївна Василенко.

Світлана Плаксина:

Нашим Захисникам знову потрібні будівельні скоби у необмеженій кількості. Допоможіть!

Карта:5169360024459665.

Олена Гейко:

Збір на пікап для військового з Лютеньки - Івана Кондратова, бійця 142-ї окремої піхотної бригади. Мета 150 тисяч гривень.

Карта: 5375 4112 1760 7261.

Людмила Близнюк:

Підрозділ в якому проходить службу наш земляк, терміново (на 0), на вчора, потрібний прилад нічного бачення.

Номер карти: Ощадбанк

4790 7299 5107 7213.

Надія Василенко:

Звертаюся до всіх небайдужих із проханням підтримати даний збір. Потрібні кошти на придбання автомобіля для 2-го окремого батальйону, 4 стрілецької роти. Ціль 130 000 гривень.

Карта: 5169 3600 2601 8352- отримувач

Надія Геннадіївна Василенко.

Христина Треба:

Звертаюся до всіх не байдужих людей! Нашим захисникам дуже потрібна допомога!

Хлопцям із 152 бригади зокрема, нашому землякові Павлу Требі, необхідні машина, тепловізор, бінокль.

Карта: 5168 7521 0419 0031.

Нашому земляку потрібна допомога!

25-річний Захисник Микола Герасименко з села Сари, під час захисту Батьківщини, втратив ногу та потребує реабілітації й протезування. Ціль: 670 000 грн. Долучайтесь до збору коштів

Номер карти: 5375411221656163.

СУМНА ЗВІСТКА

Знову прилетіла на нашу Гадяччину.

27 серпня 2024 року, загинув

військовослужбовець Збройних сил України, мешканець Петрівки – Роменської громади

ВІТАЛІЙ МИКОЛАЙОВИЧ ВОЛОШИН

20.04.1970 року народження.

5 вересня Героя провели в останню путь. Похований у Петрівці – Роменській.

Нехай душа полеглого воїна знайде вічний спокій в царстві небесному.

Висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким полеглого захисника.

ГАДЯЦЬКА МІСЬКА ЛІКАРНЯ ІНФОРМУЄ ВІДВІДУВАЧІВ ПОЛІКЛІНІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ!

Під час повітряної тривоги амбулаторний прийом пацієнтів не проводиться до відбою!

«Просимо звернути увагу, що запис на планову консультацію зміщується або переноситься на наступний день. Для цього зверніться до реєстратури або контакт-центру», - йдеться у повідомленні.

ПІДЙОМ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ГРВІ

Минулого тижня на Полтавщині до лікарів звернулися майже 4,5 тисячі людей із симптомами гострих респіраторних захворювань. Про це повідомили в Полтавському обласному центрі контролю та профілактики хвороб 9 вересня. За період 2-8 вересня на Полтавщині зареєстровані 4 тисячі 470 хворих з діагнозом ГРВІ, що на 2% більше, ніж тижнем раніше. Показник захворюваності становить 330,6 на 100 тисяч населення – на 37% менше базового, тобто рівень інтенсивності епідемічного процесу низький. Під час досліджень біоматеріалу від хворих визначають збудник COVID-19. Найвищі показники захворюваності мають Пирятинська, Новоселівська, Драбинівська та Хорольська громади. Нагадаємо, що наприкінці серпня на Полтавщині виявили майже 800 хворих на COVID-19 за тиждень. Тоді в області розпочався підйом захворюваності на гострі респіраторні інфекції.

Епідеміологи говорять, що показники помісячної захворюваності на Полтавщині торік були суттєво вищі, ніж в Україні. Проте з лютого 2024 року вони та динаміка поширення інфекції – аналогічні ситуації по Україні. Пік захворюваності очікують на жовтень-грудень.

Заступник міністра охорони здоров'я – головний державний санітарний лікар України Ігор Кузін днями розповів, що зростання захворюваності на COVID-19 також спостерігають у США та країнах Євросоюзу. Попри збільшення кількості хворих в Україні, рівень госпіталізацій не високий, повідомив Ігор Кузін.

ПОВІДОМЛЕННЯ

про намір здійснити зміну тарифів на централізоване водопостачання для споживачів КП «Сарське»
Шановні споживачі!

На виконання пункту 2 розділу II Порядку інформування споживачів про намір зміни цін/тарифів на комунальні послуги з обґрунтуванням такої необхідності, затвердженого Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 5 червня 2018 року № 130 КП «Сарське» доводиться до відома споживачів, що має намір вимушено підвищити тарифи на централізоване водопостачання для населення сіл Сари та Харківці.

На сьогоднішній день, діють тарифи з централізованого водопостачання, для всіх категорій споживачів, які були встановлені Рішенням виконавчого комітету Гадяцької міської ради №491 від 23 вересня 2021 року в наступних розмірах:

Централізоване водопостачання

– 16,00 грн./м куб

Бюджетні організації – 26,00 грн./м. куб.

Інші організації – 26,00 грн./м. куб

Споживачам без засобу обліку

-56,00 грн./одна особа

На утримання корів без засобу

обліку за голову-28,00 грн.

Забір води для с/г потреб -50,00 грн./м. куб.

На зміну вартості окремих складових структури тарифів на централізоване водопостачання впливають чинники, які не залежать від підприємства, а саме: збільшення мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму, податків, зборів, платежів, підвищення цін (тарифів) на електроенергію, реагенти, паливно-енергетичні ресурси.

Приведення тарифів на централізоване водопостачання до економічно обґрунтованого рівня є об'єктивним та необхідним заходом для належного функціонування підприємства на умовах самофінансування, забезпечення безперервності та належної якості надання послуги з централізованого водопостачання на відповідній території.

Невідповідність діючих тарифів на послуги з водопостачання їх реальній собівартості тягне за собою нестачу обігових коштів, що надходять від реалізації наданих послуг.

Централізоване водопостачання проект

тарифів з 01.10.2024 року:

Населення – 26,00 грн/м. куб.

Бюджетні організації – 26,00 грн./м. куб.

Інші організації – 26,00 грн./м. куб.

Споживачам без засобу обліку

- 78,00 грн./одна особа.

На утримання корів (ВРХ) без засобу

обліку за голову - 39,00 грн.

Забір води для с/г потреб - 50,00 грн./м. куб.

Зауваження та пропозиції можна внести протягом 7 календарних днів із дня опублікування повідомлення. Наша адреса: с.Сари, вул. Центральна, 49. Тел.0958751532.Email: kp.sarske@gmail.com

Прохання зазначити прізвище ім'я по батькові для реєстрації пропозицій (зауважень) та контактні дані для здійснення зворотного зв'язку. Просимо усіх споживачів розраховуватись за спожиті послуги до введення в дію нових тарифів.

Адміністрація КП «Сарське»

ОГОЛОШЕННЯ

про зміну тарифу на послуги з управління побутовими відходами на території Гадяцької територіальної громади

Рішенням виконавчого комітету Гадяцької міської ради № 515 від 30.08.2024 року «Про встановлення тарифу на послугу з управління побутовими відходами Комунальному підприємству «ГАДЯЧ-ЖИТЛО», яке здійснює збирання та перевезення побутових відходів» з 1 вересня 2024 року встановлено тариф на послугу з управління побутовими відходами на території Гадяцької територіальної громади - 284,39 грн/м³ з ПДВ.

Вартість для населення: що проживає у приватних будинках, складатиме 54,89 грн (з ПДВ) на 1 особу; що проживає в багатоквартирних будинках, складатиме 46,92 грн (з ПДВ) на 1 особу.

Тариф на послугу з управління побутовими відходами для організацій становитиме 278,39 грн/м³.

Графік вивезення побутових відходів залишається без змін.

Адміністрація КП «ГАДЯЧ-ЖИТЛО»

ЕКОБЮЛЕТЕНЬ

Радіаційний фон в місті Гадяч за минулий тиждень становив 12,7 мкр/год при середніх багаторічних показниках до 1986 року 12-14 мкр/год.

Згідно моніторингу з 02.09.2024р. по 06.09.2024р. відібрано та лабораторно досліджено 6 проб води відкритих водойм (р. Псел - 4 проби, р. Грунь - 2 проби). Патогенних мікроорганізмів в воді не виявлено.

У зв'язку з підвищеним рівнем мікробного забруднення води в річці Грунь, купатися не рекомендується.

Згідно «Гігієнічних нормативів якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення», затверджених наказом МОЗ України №721 від 02.05.2022р., відхилень за санітарно-хімічними показниками не виявлено.

Із джерел централізованого питного водопостачання (водорозподільча мережа) в м. Гадяч досліджено 7 проб питної води на відповідність вимог ДСанПіН 2.2.4.-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної призначеної для споживання людиною». Відхилень за санітарно-хімічними та мікробіологічними показниками не виявлено.

Із джерел децентралізованого питного водопостачання (шахтні колодязі) на вміст нітратів досліджено 1 пробу води, перевищення гігієнічного нормативу (50 мг/дм. куб.) виявлено в 1 пробі - 55 мг/дм. куб. (с. Вельбівка).

У м. Гадяч лабораторний контроль стану забруднення атмосферного повітря шкідливими речовинами проведено 02.09.24 р в 4 визначених точках. Дослідження проводилися на вміст фенолу, свинцю, аміаку, азоту діоксиду, ангідриду сірчаного, вуглецю оксиду: вул. Олеся Гончарна, 39, вул. Лохвицька, 1, вул. Шевченка, 5, вул. Полтавська, 100.

В атмосферному повітрі шкідливих речовин в концентрації, що перевищує ГДК не виявлено.

Досліджено рівень шуму на вулицях міста в 4 визначених точках: вул. Олеся Гончарна, 39, вул. Лохвицька, 1, вул. Шевченка, 5, вул. Полтавська, 100. Перевишень ГДР шуму не виявлено.

Згідно заяви відділу освіти Петрівсько-Роменської сільської ради проведено лабораторні дослідження води питної з водорозподільчої мережі навчальних закладів. Всього досліджено 9 проб питної води на відповідність вимог ДСанПіН відхилення за санітарно-хімічними показниками виявлено в 8 пробах по вмісту загального заліза (сан. норма до 0,2мг/дм куб) та фтору (сан. норма до 1,5мг/дм куб): Березрволуцький ліцей-фтор 1,86мг/дм3; Ручківська гімназія - залізо 0,34мг/дм3; Середняківська гімназія - залізо 0,57мг/дм3; фтор 1,94мг/дм3; ЗДО «Липка» с. П.-Роменська - залізо 0,64мг/дм3; фтор 1,73мг/дм3; ЗДО «Ромашка» с. П.-Роменська - залізо 0,54мг/дм3; фтор 1,76мг/дм3; ЗДО «Журавлик» с. Ручки - залізо 0,34мг/дм3; фтор 1,73мг/дм3; ЗДО «Казка» с. Б. Лука - фтор 1,86мг/дм3.

Відхилення від нормативу за мікробіологічними показниками виявлено в 6 пробах - виділено загальні колі форми, ентерококи: Березрволуцький ліцей; Ручківська гімназія; Середняківська гімназія; ЗДО «Казка» с. Б. Лука; ЗДО «Журавлик» с. Ручки; ЗДО «Квіточка» с. Середняки.

У 5 закладах дошкільної освіти з 6 пісочниць відібрано пісок на наявність яєць гельмінтів - без відхилень.

Керуючись Законом України «Про систему громадського здоров'я» № 2573-IX від 06.09.22р, з метою недопущення ускладнення санепідситуації: з метою недопущення ускладнення санепідситуації рекомендовано:

1. Сільському голові, директору ЖКП с. П.-Роменська, керівникам навчальних закладів направлено інформаційні листи з пропозицією проведення комплексу профілактичних заходів (ремонт, очищення, промивання, дезінфекція та обладнання систем очищення води) з метою забезпечення якості та безпечності питної води згідно вимог ДСанПіН 2.2.4.-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної призначеної для споживання людиною».

2. В зв'язку з мікробним забрудненням питної води, рекомендуємо для пиття вживати кип'ячену воду до нормалізації показників якості питної води, або бутильовану сертифіковану питну воду з торгівельної мережі. Після проведення вказаних заходів забезпечити повторне лабораторне дослідження контролю питної води.

Сергій Бабак, в. о. завідувача Гадяцького ВП ДУ «Полтавський ОЦКПХ МОЗ»

ПОСАДОВЦЯ ВЗЯЛИ ПІД ВАРТУ

5 серпня Октябрський райсуд Полтави обрав запобіжний захід виконавцю обов'язків начальника районного управління Держпродспоживслужби, якого підозрюють в отриманні 60 тис. грн хабаря з підприємця. Підозрюваному призначили 121 тис. грн застави, повідомила прес-служба суду.

До цього, 4 серпня, на сайті поліції Полтавщини повідомили про затримання посадовця. За версією слідства, він налагодив злочинну схему вимагання неправомірної вигоди від підприємців.

Посадовець фальсифікував заяви та звернення громадян про нібито порушення щодо дотримання безпечності харчових продуктів та санітарних вимог з боку підприємців. Надалі працівники райуправління організували позапланові перевірки підприємницької діяльності. А за непрягнення до відповідальності та вигадані порушення підприємці повинні були надавати хабарі.

Так, з одного представника бізнесу вимагали 60 тис. грн. Крім того, бізнесмен мав щомісяця приносити 10 тис. грн за невтручання у його підприємницьку діяльність.

Інтернет-видання «Полтавщина», посилаючись на власні джерела, повідомило, що підозрюваний - начальник відділу безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини, виконавчч обов'язків начальника Миргородського районного управління Держпродспоживслужби Полтавщини Євгеній Латухін.

Йому вручили підозру за ч.3 ст.368 КК України - вимагання та одержання службовою особою неправомірної вигоди. А 5 серпня Октябрський райсуд обрав для нього запобіжний захід - тримання під вартою, з можливістю внесення застави.

Проводяться подальші слідчі дії для встановлення повного кола осіб, причетних до функціонування корупційної схеми.

Заходи з викриття та документування проводилися за сприяння керівництва Держпродспоживслужби України. Процесуальне керівництво у кримінальному провадженні здійснює Миргородська окружна та Полтавська обласна прокуратури.

Судова влада України

РОЗМІНУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ

Понад 150 тис. га ріллі, обстеженої, очищеної чи розмінованої саперами вже використовується аграріями. Про це повідомила Перша віцепрем'єр-міністерка України, міністерка економіки України Юлія Свириденко під час тематичної конференції на виконання домовленостей, досягнутих на Глобальному саміті миру, що відбулася в онлайн-форматі.

Як підкреслила Юлія Свириденко, очищення та повернення в експлуатацію цінних сільгоспземель - одне з ключових завдань Уряду для посилення продовольчої безпеки у світі.

«Завдяки підтримці партнерів ми посилюємо спроможності у сфері протимінної діяльності. На сьогодні в Україні працює 51 сертифікований оператор. Щоб прискорити очищення земель Уряд компенсує аграріям витрати на розмінування. Маємо вже 137 заявок на компенсацію розмінування земель загальною площею в понад 17 тисяч гектарів. У жовтні у Швейцарії відбудеться конференція з розмінування і ми очікуємо на подальшу підтримку партнерами наших зусиль», - сказала Юлія Свириденко.

Забруднення територій вибухонебезпечними предметами - критична проблема, яка виникла внаслідок війни. Міни та снаряди, що не розірвалися, загрожують здоров'ю і життю людей, заважають повноцінному розвитку економіки на забруднених територіях. Очистити та повернути якнайшвидше у господарське використання землі та інфраструктуру, створити безпечні умови для населення - є одним з ключових завдань в Україні.

Українські новини

ПОЖЕЖІ:

3 вересня, о 17:27, у с. Сари виникла пожежа на відкритій території. Знищено: суху рослинність на площі 0,3 га. До гасіння залучалось одне відділення 6 ДПРЧ.

4 вересня, о 17:00 у с. Вельбівка, на вул. Лугова, виникла пожежа на відкритій території. Знищено: суху рослинність та сміття на площі 0,2 га, господарчу будівлю, 4 кв.м. паркану. Врятовано: поряд розташовану господарчу споруду. До гасіння залучалось одне відділення 6 ДПРЧ.

4 вересня, о 22:00 у м. Гадяч, на вул. Набережна Псла, виникла пожежа господарчої споруди, яку вогнем було повністю знищено, а також 7 м.куб. дров. До гасіння залучалось одне відділення 6 ДПРЧ.

5 вересня, о 13:56, у селі Бобрик, внаслідок неосторожного поводження з вогнем несвідомих громадян, виникло загоряння сухої рослинності. Про це повідомили на сторінці Великобудичанського загону МПО у фейсбук.

Вогонь швидко поширився, становлячи загрозу для житлових будинків, нежитлових приміщень та лісового масиву, що знаходились поруч. За інформацією вогнеборців, пожежею знищено нежитлову будівлю, а та вигоріла суха рослинність на площі 1,5 га. Ліквідовано пожежу в 18:05. До гасіння залучалися МПК с. Мартинівка та МПК с. Книшівка Великобудичанський загін МПО спільно з 6 ДПРЧ м.Гадяч.

6 вересня, о 13:01 у с. Веприк, виникла пожежа на відкритій території. Знищено: суху рослинність на площі 0,5 га. До гасіння залучалися працівники МПК с. Мартинівка Великобудичанського загону МПО.

6 вересня, о 13:40 у с. Соснівка (Лютенська громада), виникла пожежа на відкритій території. Вогнем знищено: 15 споруд, 2 вантажних автомобіля, суху рослинність на площі 3 га. Пошкоджено: легковий автомобіль. Врятовано: 3 житлових будинки. До гасіння залучалося три відділення (2 АЦ 6 ДПРЧ, 1 АЦ 5 ДПРЧ), МПО: Рашівська МПО, МПО Краснолуцької с/р, Петрівсько-Роменська МПО, МПК с. Мартинівка Великобудичанського загону МПО, 2 од. допоміжної техніки Вельбівського лісництва та 1 од. пристосованої Лютенського лісництва ДП «Ліси України».

7 вересня, о 17:00 у с. Веприк, на вул. Горбанівська, виникла пожежа господарчої споруди. Знищено: покрівлю на площі 32 кв.м., перекриття на площі 10 кв.м. Пошкоджено: перекриття на площі 10 кв.м., облицювання стін на площі 12 кв.м. Вогнеборцям вдалося врятувати господарчу будівлю. До гасіння залучалося МПК с. Книшівка Великобудичанського загону МПО, - йдеться у повідомленні.

8 вересня, о 18:43 у с. Соснівка, виникла пожежа на відкритій території. Знищено: суху рослинність на площі 2,9 га. До гасіння залучалося одне відділення 6 ДПРЧ, Рашівська МПО.

9 вересня, о 02:17 у м. Гадяч, на площі Соборній, виникла пожежа господарчої споруди, яку вогнем було повністю знищено. Поряд розташовану господарчу споруду, вогнеборцям вдалося врятувати. До гасіння залучалося два відділення 6 ДПРЧ.

БОЄПРИПАС:

6 вересня, з 13:00 до 16:00, на території Петрівсько-Роменської громади біля с. Коновалове, піротехніки ДСНС провели роботи із знешкодження шляхом підриву боєприпасу минулих війн, виявленого на передодні, 5 вересня (АС 152 ММ).

ГУ ДСНС у Полтавській області

ПОДІЯ

У Лубнах, у супермаркеті, 8 серпня, підірвали гранату: подробиці від поліції. Оперативники та слідчі встановили, що до злочину причетний 53-річний місцевий мешканець. Його тіло (без ознак життя) з численними пораненнями (ймовірно від вибуху вибухонебезпечного предмета) виявили неподалік місця пригоди.

Внаслідок вибуху троє людей (1982, 1983 та 1993 року народження) отримали тілесні ушкодження та госпіталізовані до Лубенської лікарні інтенсивного лікування.

За даним фактом відкрито кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 15, п. 1 ч. 2 ст. 115 (Закінчений замах на вбивство двох або більше осіб) Кримінального кодексу України.

МАЙЖЕ 1,5 МЛН НА ПІДТРИМКУ ЗАХИСНИКІВ ТА 2,5 МЛН НА РЕМОНТ ДОРІГ

Чергова сесія Сергіївської сільської ради відбулася 6 вересня. Депутати розглянули 42 питання порядку денного. Зокрема, виділили:

1 850 000 грн. - військовим частинам ЗСУ, відповідно до запитів.

1 425 000 грн. - на Комплексну програму підтримки ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, захисників та захисниць України, які фактично проживають на території Сергіївської громади на 2023-2025 роки.

561 000 грн. - на поточний ремонт водогонів в с. Розбишівка вул. Вишнева, Сумська, Козацька, Центральна; с. Новоселівка вул. Чумацький шлях; с. Качанове вул. Гадяцька; с. Виршальне вул. Гадяцька, у зв'язку з численними зверненнями жителів населених пунктів громади щодо підключення до домереж КП «Сергіївське».

400 000 грн. - на придбання меблів та обладнання в шкільні ідеальні Качанівської гімназії та Сергіївського ліцею.

468 000 грн. - на реконструкцію вуличного освітлення в селах Новоселівка та Качанове.

2 565 562 грн. - на програму утримання та розвитку інфраструктури доріг на 2024 рік, а саме:

200 тис. грн. - вул. Сумська, с. Розбишівка;

140 тис. грн. - вул. Української Перемоги, с. Сергіївка;

1 млн. грн. - (за умови співфінансування з обл. бюджету) - с. Качанове - с. Новоселівка.

1 млн. грн. - (за умови співфінансування з обласного бюджету) - с. Розбишівка - межа області - Т-17-05 (вул. Центральна с. Розбишівка);

110 тис. грн. - вул. Чумацький шлях, с. Новоселівка (щобенева).

98 570 грн. - субвенція для Гадяцької МЦД на будівництво укриття.

236 тис. грн. - для КП «Сергіївське» на ремонт пішохідного містка в с. Сергіївка на «Зарудку», придбання насосів (3 шт.) та придбання косарки.

За матеріалами із сторінки громади у соцмережі

ОТРУЄННЯ СЕЙМУ І ДЕСНИ

За прогнозними моделюваннями, яке робив для органів влади Укргідрометцентр 6 вересня отруйна вода із Сейму та з Десни мала б дійти до місця, де Десна впадає в Канівське водосховище, тобто прийти в Київ. Саме з Десни робить водозабір найбільша станція Київводоканалу, що забезпечує водою значну частину столиці. На Сумщині забруднений Сейм мав такий вигляд: чорна вода, масляниста плівка на поверхні, повний мор і гниття фауни річки. Зараз можна констатувати, що отруйна вода рухається меншими темпами, аніж очікували, і лише наблизилася до Чернігова. Наступний по течії Київ.

Досі достеменно невідомо, що сталося з річкою Сейм, яка з середини серпня потерпає від екологічного лиха. З 14 серпня жителі прикордоння на Сумщині зауважили у водах Сейму відходи невідомих речовин, велика кількість яких потрапила в річку, поглинули розчинений кисень, через що його рівень стрімко впав — і почався мор риби, а за нею інших водних тварин. Відомо, що це не нафта і не інша хімія. Один спеціаліст, з яким ми поспілкувалися, впевнено зазначив, що це речовини господарського походження — органічні відходи, вірогідно, фекальні. Джерелом можуть бути цукровий або спиртовий заводи. Чи був це умисний скид, чи чиясь недбалість — наразі ніхто не знає.

На подію реагують переважно на двох рівнях: контроль якості води й усунення вже наслідків. На Сумщині й у частині Чернігівщини ДСНС разом з місцевими громадами виловлюють і захоронюють мертву рибу. Як повідомили 5 вересня в Міністерстві захисту довкілля, за цей час на території Чернігівської області зібрано 10,7 тонни загиблої риби, у Сумській області — понад 12 тонн. Протягом останніх днів нових хвиль мору не фіксують.

Лєся Падалка журналістка

ПРИЗНАЧИЛИ НОВОГО ЕКОЛОГА ПОПЕРЕДНІЙ ДОСІ СУДИТЬСЯ ЗА ПОСАДУ

Майже пів року Полтавщина залишалась практично беззахисною в справах, які стосуються екології. А вже т.в.о. начальника Державної екологічної інспекції України Ігор Зубович, 29 лютого, підписав наказ про звільнення Ігоря Горжія з посади начальника Державної екологічної інспекції Центрального округу — Головного державного інспектора з охорони навколишнього природного середовища Центрального округу, яка опікується Полтавською та Черкаською областями. Повідомляли, що звільнення відбулося за згодою сторін.

Нагадаємо, неофіційними причинами для звільнення Горжія стали претензії до нього з приводу багатьох скандальних публікацій зі згадуванням його імені про незаконну діяльність Державної екологічної інспекції Центрального округу, а також претензії щодо недостатньої роботи із захисту природного середовища. Кажуть, що экс-чиновник грішив тим, що надавав дозволи на проведення тієї чи іншої діяльності на заповідних територіях (звісно, не безкоштовно).

До речі, ймовірно «сліди» його діяльності зустрічали і на Гадяцьчині - останній відомий випадок це, зокрема, сейсмологічні, геодезичні, вібраційні та вибухові роботи у Лютенській громаді, на заповідній території регіонального ландшафтного парку «Гадяцький», які, як виявилось, проводили без дозвільної документації.

Днями стало відомо, що очільником Держаекоінспекції Центрального округу (Полтавська та Черкаська області) призначили Сергія Поліщука, який останні пів року виконував обов'язки керівника установи.

Про нього відомо не так багато. Сергій Поліщук закінчив Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини та Національну академію державного управління при Президентові України. В органах держслужби працює понад 20 років, з них 10 років – в екологічній інспекції. Має 3 ранг державного службовця. Із 2018 року Сергій Поліщук був першим заступником начальника Держаекоінспекції Центрального округу Ігоря Горжія. Сподіваємось, працюватиме не за тією ж методичкою, що і його попередник.

Тим часом, втрачена посада для Горжія настільки важлива, що він досі не втрачає надії відновитись – від квітня 2024 року в приміщенні Полтавського окружного адміністративного розглядають його позов до екоінспекції. У своєму позові він просив визнати протиправним та скасувати наказ Державної екологічної інспекції України від 29 лютого 2024 року № 25-тр/т «Про звільнення І. Горжія», поновити його на посаді начальника Державної екологічної інспекції Центрального округу - Головного державного інспектора з охорони навколишнього природного середовища Центрального округу з 2 березня 2024 року; а також стягнути з Державної екологічної інспекції України середньої заробіток за час вимушеного прогулу з 2 березня 2024 року по день ухвалення рішення суду.

Тут вже в хід пішли усі можливі хитрощі. В ухвалі вказано, що позивач, тобто пан Горжій, вважає наказ Державної екологічної інспекції України «Про звільнення» протиправним та стверджує, що заява про звільнення за угодою сторін написана ним «при відсутності власного внутрішнього волевиявлення, за вказівкою посадової особи відповідача під впливом психологічного тиску». Він навіть просив суд про призначення судової психологічної експертизи у справі, щоб встановити його психологічний стан на момент написання заяви про звільнення, дослідити чи міг він правильно сприймати наслідки написання заяви, а також чи міг військово-політичний стан в Україні або соціально-побутові обставини вплинути на психологічний стан Горжія.

Суддя відмовив у проведенні експертизи. Бо вважає, що дослідження емоційних реакцій та станів підекспертної особи (І. Горжія) на дату проведення судово-психологічної експертизи, не може достовірно встановлювати його психологічний стан на дату написання ним заяви про звільнення. Тому, для з'ясування обставин, які розглядаються, судово-психологічна експертиза не потрібна.

Але на цьому судові баталії не закінчились і розгляд справи триває. Слідкуватимемо.

Оксана Кириченко

УКРИТТЯ ГОТОВЕ

Впродовж останнього року, ми систематично моніторили ситуацію щодо ремонту укриття у Гадяцькому ліцеї №2 ім. Михайла Драгоманова. На умови в шкільному укритті гадячани активно почати скажитись починаючи із минулого року.

Нагадаємо, на сесії міської ради, що відбулася у січні у 2024 році, міський голова зазначив, що це єдине укриття, яке було не придатним і не вважалось, навіть, найпростішим. В укритті планували зробити підлогу, провести теплопостачання та встановити санвузли. Тоді, Володимир Нестеренко, пообіцяв, що усі роботи будуть завершені до вересня 2024-го.

Кошти на ремонт, 1 млн. 162 тис. 964 грн, міська рада виділила лише в середині червня цього року, а тендер на сайті Prozorro оприлюднили 20 червня. Переможцем стало ПП «Будівельник» із пропозицією 1 млн 41 тис. 589 грн 19 коп. Це був єдиний учасник торгів.

Але чи встигли роботи виконати, та ще й якісно – чесно кажучи, ми мали сумніви, адже запланований ремонт був масштабним, а термін для виконання робіт досить обмеженим - до 31 серпня.

Тож під час засідання чергової сесії, що відбулась 29 серпня, ми запитали у міського голови, чи будуть роботи виконані у зазначений термін.

«Опалення, що підключене до централізованого - вже зробили. Вентиляцію закупили і теж встановили, хоча й були певні складнощі. Поклали плитку на підлозі, адже проектом це дозволено. У приміщенні викопали 45 см ґрунту, щоб зробити гідроізоляцію (пінопласт, керамзитобетон). Але там ще не завершені певні додаткові роботи, та їх можна виконати лише тоді, коли будуть проплачені основні роботи. Та все ж із 2 вересня укриття буде функціонувати» - розповів Володимир Нестеренко.

Вже після початку навчального року, ми вирішили перевірити, чи дійсно укриття запрацювало, як нам і обіцяли, та на якому рівні виконані роботи.

Днями, директор ліцею Наталія Нестеренко показала нам відремонтоване приміщення, яке розраховане на 350 осіб.

Перше, що приємно вразило – свіже повітря. Встановлена вентиляція дійсно працює добре, зовсім не відчувалося неприємного чи затхлого запаху, як це трапилось пів року тому, після ремонту в укритті за адресою Гетьманська 49, що призначалося для дітей Гадяцького ліцею ім. Олени Пчілки.

Також укриття ліцею №2 забезпечене усім необхідним інвентарем, питною водою, додатковими засобами освітлення. В укритті є два окремі санвузли, але там встановлені біотуалети, оскільки провести каналізацію, технічної змоги не було, як пояснила нам директор навчального закладу.

«Взагалі, раніше це був старий тир. Та багато років приміщення слугувало, як складське. Ще перед війною, ми вивезли щонайменше 12 вантажних машин мотлоху. А починаючи із минулої зими, там розпочались ремонтні роботи покрівлі. На ці роботи міська рада виділила близько 800 тисяч гривень у кінці 2023 року, якщо не помиляюсь. Тоді також побудували перегородки для туалетів, придбали інвентар, пісок.

Приблизно із середини липня почались основні роботи. На даний час усі закладені кошти використали. Зробили примусову витяжку, провели опалення від централізованої котельні. Також у нас є генератор, у разі відключень світла. У приміщенні вирівняли підлогу, поклали плитку.

Лавки були закуплені ще у минулому році, але повноцінне навчання в укритті, на жаль, не можливе. Ми хотіли встановити перегородки, відокремити класи, але тоді місця для всіх могло не вистачити. Тому навчання тут не передбачене.

Із не доробленого - у туалеті тимчасово постелили лінолеум, у перспективі планують зробити тверду підлогу, коли міська рада виділить кошти. Можливо, це буде десь у період осінніх чи зимових канікул. Також, міський голова обіцяв, що доріжка до укриття буде заасфальтована, наразі ходимо по дошках. Також, мають зробити додатковий вихід. Але дякуємо, що хоча б основні роботи були завершені до початку навчального року», - розповіла директорка ліцею.

Не дивлячись, на певні «нюанси», які, сподіваємось, будуть дороблені – ремонт, на перший погляд, виконаний якісно, хоча й часу на виконання робіт було не багато.

Анжела Замотаєва

ВИГОТОВЛЯЄМО

Плитка тротуарна
Декоративні блоки
Шлакоблоки
Європаркани

м. Гадяч, вул. Гагаріна, 102
Тел. **095 4943433, 097 9494997**

КУПИМО
ЗЕМЕЛЬНИЙ ПАЙ

+38 050 674 16 05
+38 097 513 95 28

tvoekolo.com.ua

КУПУЄМО ЗЕМЕЛЬНІ ПАЇ
ДОРОГО

Тел. **067 460 31 83**
066 518 23 31

МИРГОРОДСЬКИЙ
М'ЯСОКОМБІНАТ
ДОРОГО закуповує у населення

Корів, биків
телят, коней, свиней

Перевезення худоби для власних потреб
Термінові виклики. Цілодобово.
Тел. **0991320345, 0507448292,**
0686654510, 0662004350

КУПЛЮ ТЕЛИЦЬ, КОРІВ,
БИКІВ, КОНЕЙ, БАРАНІВ
ВИМУШЕНИЙ ЗАБІЙ
Дорого

Самовивіз. Цілодобово **Руслан**
Тел. **066-636-06-16, 096-674-95-86**

ДОРОГО
Закуповуємо
Корів, биків,
телиць

Доріз Тел. **099-91-69-992**
067-72-98-056

ВРХ Утримання
Дорого

Тел. **0951891116**

М'ЯСОКОМБІНАТ
закуповує у населення

КОРІВ, БИКІВ,
ТЕЛЯТ, КОНЕЙ,
СВИНОМАТОК, СВИНЕЙ

Перевезення худоби
для власних потреб
Термінові виклики. Цілодобово
Тел. **0506470658, 0671773949**

КУПЛЮ ДОРОГО
ВРХ ТА КОНЕЙ
Вимушений доріз

Тел. **066-036-33-56, 096-352-68-08** Сергій

ДОРОГО
Закуповуємо
корів, биків,
телиць, коней,
кіз, баранів

Доріз
Цілодобово
Тел. **0501814950, 0981001813**

ПРЕДСТАВНИКИ М'ЯСОКОМБІНАТУ
НА ПОСТІЙНІЙ ОСНОВІ ЗАКУПОВУЮТЬ

Биків, корів, телиць
ДОРОГО
Доріз

Тел. **066-69-77-711**
096-01-76-861

КУПЛЮ ВРХ
на вигідних умовах **ДОРОГО**

КОРІВ, БИКІВ,
ТЕЛИЦЬ, КОНЕЙ,
БАРАНІВ, КІЗ

Вимушений забій.
Проблемна худоба.
Самовивіз.
Цілодобово
Тел. **066-820-60-07, 097-843-28-38,**
095-443-28-14 Роман

ДОРОГО КУПУЄМО
БИКІВ, КОРІВ, ТЕЛИЦЬ

Представники м'ясокомбінату

Доріз Тел. **096-02-03-122**
066-68-92-509

ПОТРІБНІ ОХОРОННИКИ

Вахтовим методом
Проїзд, харчування,
проживання
БЕЗКОШТОВНО

Тел. **0954623824, 0999350680**

ЧВЕРТЬ ПРОДАНИХ АГРОКОМПАНІЯМ ЗЕМЕЛЬ РОЗТАШОВАНІ НА ПОЛТАВЩИНІ

Ринок сільгоспземель зріс на понад 30% з початку року, а ціни є найвищими. Відомо, що Полтавщина стала улюбленою областю агрокомпаній для купівлі землі. Про це відомо з аналітичного звіту про ринок землі Київської школи економіки, який опублікували 30 серпня.

З початку 2024 року юридичні особи, якими можуть бути агрокомпанії та фірми, купили 8 тис. 849 земельних ділянок сукупною площею 26,2 тис. га.

Площа ділянок, придбаних ними цього року, розподілена за областями нерівномірно – 26% від сукупної площі ділянок розташовані на Полтавщині. До регіонів-лідерів також входять прифронтові Дніпропетровська (11% від площі придбаних ділянок) та Сумська (8%) області.

Ціни оренди на земельних торгах в червні-липні дещо перевищують показники попередніх місяців. Якщо річна ціна оренди гектара на земельних торгах у квітні-травні складала близько 8,1 тис. грн, то в червні ціна склала 8,7 тис., а в липні – 8,6 тис. грн за гектар. Водночас ціни на земельних торгах після початку повномасштабної війни досі залишаються значно нижчими, ніж ціни до неї.

Як змінювалася вартість земель на Полтавщині
За даними «Опендатабот», за останні роки вартість сільськогосподарських земель на Полтавщині зростає:

у червні 2024 року гектар коштував **54 тис. 53 грн;**
у червні 2023 року – **40 тис. 538 грн;**
у червні 2022 року – **29 тис. 339 грн.**

Нині тільки чверть земель змінюють власника через купівлю-продаж. 65% змін власників стосуються земель, які отримують у спадок. Ринок землі запрацював в Україні з 1 липня 2021 року. Він передбачає можливість продавати та купувати землі сільськогосподарського призначення. Донедавна право на продаж та купівлю угідь мали тільки фізичні особи, проте з 1 січня 2024 року компанії також можуть скористатися цією можливістю.

Нагадуємо, що в перший рік існування ринку землі на Полтавщині середня ціна за гектар землі коливалася від 31 до 48 тис. грн.

business.diia.gov.ua

ЗБІР УРОЖАЮ ЗЕРНОВИХ

Офіційні дані оприлюднив Департамент агропромислового розвитку Полтавської ОВА.

На початок вересня в Полтавській області зернові та зернобобові культури зібрано на площі 396,7 тис. га, намолочено 1,77 млн. тонн зерна, при середній урожайності 44,5 ц/га.

Кукурудзи на зерно зібрано 45,8 тис. га, намолочено 245 тис. тонн, середня урожайність становить 53,5 ц/га; проса - 5,9 тис. га, намолочено 10,1 тис. тонн, середня урожайність 17,1 ц/га; гречки - 0,4 тис. га, 0,44 тис. тонн при урожайності 11,0 ц/га.

Продовжується збирання сої та соняшнику: сої обмолочено 199,8 тис. га, намолочено 321,7 тис. тонн, середня урожайність становить 16,1 ц/га; соняшнику – 92,1 тис. га, 234,9 тис. тонн, середня урожайність – 25,5 ц/га.

Розпочато збирання цукрового буряку: викопано 1,3 тис. га, накопано 46,9 тис. тонн при середній урожайності 360,8 ц/га.

Розпочато посів озимих зернових культур - посіяно 7,9 тис. га, в тому числі пшениці 7,9 тис. га.

Всього в поточному році планується посіяти близько 248,7 тис. га озимих зернових культур, в тому числі пшениці – 239,2 тис. га. Крім того, озимого ріпаку – 21,0 тис. га., якого вже посіяно 12,7 тис. га.

«БМ»

ЗВІТ ПРО ВОЛОНТЕРСЬКУ ПОЇЗДКУ

Ця поїздка спланована за короткий термін, у зв'язку із численними запитами захисників про допомогу інструментом, матеріалами, сітками, гігієною і подібним, а також запитом від шпиталю про допомогу овочами і м'якими засобами.

За допомогою небайдужих земляків, які постійно беруть активну участь у підготовці і реалізації поїздки з волонтерською допомогою, ми здійснили заплановане.

На жаль на Покровський напрямок ми не відвідали, бо хлопці, до яких планували заїхати, не вийшли на зв'язок. Але по Краматорському напрямку здійснили всі задачі. Навідали шпиталь, навідали підрозділи і передали усе, що зібрали.

Захисники і ми щиро вдячні усім, хто доєднався матеріально і фінансово до реалізації цієї поїздки.

А ми вдячні Олені з магазину «Клеопатра», яка за власною ініціативою збрала кошти на придбання бензопилки для саперів із 30 бригади. Коштів вистачило ще і на придбання балончиків і плівки. Подяка магазину «220 Вольт», м. Гадяч за значну допомогу.

Вдячні Віктору Цілуйку та Володимирі Близнюку за придбання фарби і розчинника для цього ж підрозділу. Окрема подяка Галині Заставській за придбання ящика сухих душів.

Як завжди дякуємо за постійну і вагомую участь у зборах і реалізації поїздки: Веприцькій громаді (Галина Шайко, Алла Пилипенко), Петрівсько - Роменській громаді (Любов Глушко), Мартинівській громаді (Світлана Кафтаннікова, Наталія Кваша), Бобрицькій громаді (Людмила Пилипенко), волонтерським групам «Хитцівські вареники» (Люда Ващенко, Світлана Таран), «Незламні сітки» (Оксана Колибачук, Олена Горбань, Ганна Калинчук), Наталі Дорогань, Олені Давидяк, Олені Будник, Сергію Аксененку, Людмилі Логвин, Олені Ярош, І. Москаленко, Т. Яценко, Ю. Зіньківській, О. Нікітенко.

Перепрощую у тих, кого не згадав. Усі справжні патріоти! Переможемо разом!

О.Крамчанинов

ЗБІР ЗАВЕРШЕНО

Ірина Каплій:

«Стоп збір! Дякую всім, хто долучився до збору коштів на придбання тепловізора для мого рідного брата, який разом з побратимами стримує ворога на Сумському кордоні. Прилад уже придбано. Він у дорозі до наших воїнів! Дякуємо усім за підтримку!»

Тетяна Силка:

«Мої неймовірні друзі, родичі, знайомі і незнайомі — ми зробили це! ДЯКУЮ ВАМ!»

Не вистачає слів, щоб висловити всім вам вдячність! Дякую кожному, хто відгукнувся, дякую за кожен гривню, долар, які ви перерахували на придбання РЕБ для наших захисників, зокрема моему маленькому бородатому братику Дрю-Панда, який служить у 24 ОМБР, підрозділ БПЛА, Часів Яр. Обіймаю і дякую від душі кожному з вас!

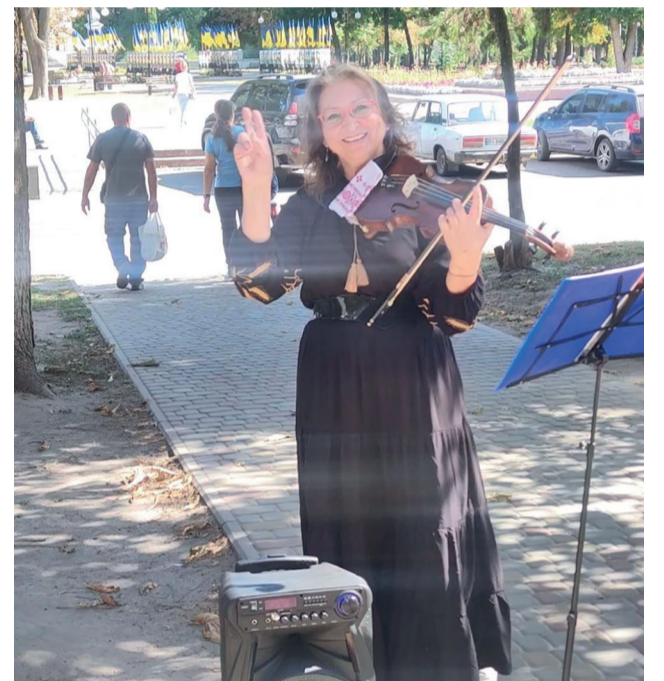
НА ЕКВАКУАЦІЙНЕ АВТО

Наталія Герасько, мати полеглого захисника Сергія Пирогова (із села Лютецька), просить мешканців громади підтримати збір коштів для бригади, у якій служить Олена Гонтова із Лисівки. «Допомога потрібна терміново! На жаль, у Захисників 25 окремого штурмового батальйону зламалось евакуаційне авто (мінус міст і роздатка). Потрібен капітальний ремонт.

Часу дуже обмаль!» КАРТА: 5375 4112 2229 3990

НЕ БУДЬМО БАЙДУЖИМИ

Цю жінку ви могли бачити неодноразово на вулицях нашого міста. Валентина Гриб - викладачка Гадяцької школи мистецтв і раніше, дуже часто влаштовувала вуличні концерти разом із своїми учнями. Послухати чарівну гру скрипки, у виконанні місцевих талантів, сходилось чимало шанувальників живої музики.

Проте, сьогодні, виступи Валентини мають іншу мету - вони благодійні. Викладачка часто йде на вулиці міста, щоб допомогти іншим волонтерам зібрати кошти для потреб військовослужбовців Збройних сил України.

Один із таких виступів відбувся минулої суботи, поблизу Соборної площі у Гадячі. Валентина Гриб збирала кошти на підтримку волонтерської групи «Гадяцький Борщ».

Допомогти можете і ви - 4731 2196 5062 8187 Підтримуйте донатами! Разом до Перемоги!

«БМ»

ЗУСТРІЧ ЧЕРЕЗ 50 РОКІВ

Здавалося б, ще недавно вони сиділи за партами і думали, ким стати в цьому житті, чим займатися і який обрати шлях. Та насправді, вже пів століття минуло з того часу, коли вони зробили крок із шкільного подвір'я в доросле життя. Ці роки пролетіли наче дні, усе навколо дуже змінилося, а скроні колишніх випускників уже вкрила сивина, але в душі вони, як і раніше, лишаються тими ж дружними однокласниками.

Нехай вони ще не раз зустрінуться знову для душевних розмов та приємних спогадів.

«БМ»

Фото із сторінки Гадяцького ліцею №1 ім. Олени Пчілки у соцмережі

11 вересня 2024 року, минуло сорок днів гіркої скорботи, смутку і болю, як пішла з життя СВІТЛАНА ІВАНІВНА ДЯДЕЧКО

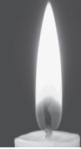
Спасати тебе ніхто не зміг,
Пішла з життя ти дуже рано.
Та милий, ніжний образ твій
Навіки лишиється із нами.
В скорботі голови схиляєм,
Сумуємо, любимо, пам'ятаєм.
Діти, онуки, рідні.

5 вересня пішла з життя наша дорога мама ГАННА ТИМОФІЇВНА МОСТОВА

Із с. Кіблицьке

Яка тяжка ота хвилина,
Що відбрала в нас тебе.
Журба і смуток, сльози й горе
Не полишають нас тепер.
Хай земля буде пухом
І вічне царство в небесах.
Сумуємо, любимо, пам'ятаємо.
Донька Катя і зять Іван.

10 вересня минуло пів року, як війна забрала життя мого єдиного синочка

КОСТЯНТИН ВОЛОДИМИРОВИЧ ХАРЧЕНКА

Невиліковні біль і втрата,
Не гоїться пекуча рана
у материнському серці
І назавжди залишається.
Спочивай з Богом, мій синочку.
Я завжди тебе пам'ятатиму.
Твоя любляча мама.

ВІДКЛЮЧЕННЯ СВІТЛА ВЗИМКУ – ЧОГО ЧЕКАТИ?

В Україні досі не відновили пошкоджену російськими обстрілами енергосистему. Через брак потужності внаслідок знищених энергооб'єктів, в країні уже застосовують віялові відключення. Взимку ситуація може ускладнитися і напругу залежатиме від погодних умов та подальших дій ворога. Про це йдеться у статті Центру протидії дезінформації при РНБО України. Як працює енергосистема

До Об'єднаної енергетичної системи України (ОЕС-У), входить 76 гідроелектростанцій та гідроакумуляюючих станцій, 26 ТЕС, чотири АЕС, 12 сонячних та вісім вітрових електростанцій.

ОЕС-У має балансувати виробництво та споживання електроенергії. Внаслідок війни та регулярних атак з боку росії, Україна має зараз можливість виробляти лише до 11,5 ГВт-год, тоді як споживає понад 13 ГВт. Торік взимку споживання на піку попиту сягало близько 18 ГВт. Частково дефіцит покривають через імпорту електроенергії, але кількість невелика - лише 1,7 ГВт.

Нині тривають переговори, аби збільшити імпорту потужності до 2,2 ГВт, але і цього не вистачатиме, щоб компенсувати знищені або пошкоджені російськими ударами ТЕС і ГЕС, які були маневровою генерацією в українській енергосистемі.

Раніше Президент України Володимир Зеленський заявляв, що Україна могла б отримати додатковий 1 ГВт потужності завдяки будівництву малих газопоршневих чи газотурбінних електростанцій. Але створити та запустити їх у стислі терміни до початку опалювального сезону у 2024 році нереально.

НЕК «Енергоатом» знадобилося 16 місяців, щоб запустити в роботу мобільну електростанцію потужністю лише 28 МВт, яку подарували в рамках програми USAID на початку 2023 року і привезли в Україну у лютому того ж року.

Пошкоджені об'єкти

Наразі внаслідок російських атак не працює Дніпро ГЕС. Серйозні пошкодження є на Київській ГЕС. Повністю виведені з ладу ТЕЦ-5 та ТЕЦ-6 у столиці, а у Харкові зруйнована єдина потужна ТЕЦ-5.

Енергетики пояснили, що ситуація значно б покращилась, якби працювала Запорізька АЕС, яка має шість енергоблоків та є найпотужнішою у Європі. Проте, вона окупована росіянами з березня 2022 року. Фахівці ДТЕК та Укренерго пояснюють, що російські війська завдали таких руйнувань по об'єктах енергосистеми, що на їх відновлення знадобляться роки. Якщо атаки триватимуть й надалі, то дефіцит

електроенергії неминучий, особливо в пікові години опалювального сезону.

Член наглядової ради НЕК «Укренерго» Юрій Бойко заявив, що компанія захистила обладнання найбільшими спорудами першого рівня захисту, зараз будеться другий рівень – бетонні саркофаги, деякі з яких уже готові.

Та ризики збоїв енергопостачання цієї зими все ж можливі, якщо не будуть вирішені вчасно проблеми з енергоблоками українських АЕС. Наразі у плановому ремонті перебуває один блок на Хмельницькій АЕС, через що втрачено 200 МВт потужностей, та три блоки Рівненської АЕС. Поновлення генерації енергоблоку залежатиме від швидкості завершення ремонту.

Скільки годин не буде світла взимку

На час війни інформація про обсяги генерації та стану відновлення пошкоджених об'єктів залишається секретною. Проте, експерт Інституту енергетичних стратегій Юрій Корольчук спрогнозував кілька сценаріїв відключення електрики в осінньо-зимовий період.

Якщо в Україні на стабільній основі працюватимуть 8-9 енергоблоків на АЕС, а температурні показники взимку будуть помірними, то планується відновлення близько 3 ГВт (3000 мегават) із 6 ГВт пошкодженої потужності. За такого розвитку подій можливі відключення електроенергії тривалістю до 12 годин на добу.

У разі відновлення лише 2000 МВт і роботи лише 6-7 енергоблоків при холодній зимі, українці можуть проводити до 20 годин на добу без світла та опалення.

Раніше член енергетичного комітету Верховної Ради Сергій Нагорняк, пояснював, що якщо температура взимку опуститься до -10°C, українці із великою ймовірністю матимуть електроенергію лише протягом 12-14 годин на добу, а решту часу – приблизно 10 годин – перебуватимуть без світла.

Якщо російські обстріли будуть безрезультативними, зима теплою, а енергетикам вдасться відновити частково генерацію - то відключення світла взимку будуть не тривалими.

Також українська влада покладається на партнерів - під час офіційного візиту у США української делегації на чолі з Першою віцепрем'єркою - Міністеркою економіки Юлією Свириденко досягнуто домовленості з американськими урядовцями та представниками бізнесу щодо стратегії швидкого відновлення та модернізації української енергетичної безпеки США надали Україні фінансовий пакет допомоги у розмірі \$800 млн.

Також, минулого тижня, Європейський Союз виділив Україні 40 млн євро гуманітарної допомоги для підготовки до зими. З них, 35 млн євро виділили на гуманітарні проекти в Україні, вв'язані з відновленням енергосистеми.

«Росія невпинно атакує енергетичну інфраструктуру України. Незабаром температура знизиться, тому ми посилюємо гуманітарну допомогу українцям, які цього потребують, спрямувавши новий пакет 40 млн євро на ремонтні роботи, електроенергію, опалення та житло», – заявила президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляен.

Варто пам'ятати

Попри це у ЦПД радять українцям подбати самостійно про резервні системи живлення для оселі - павербанки, зарядні станції, дизельні генератори, сонячні панелі та інвертори, які допоможуть пережити екстрені відключення електрики.

А в компанії ДТЕК застерігають – під час віялових відключень, коли світло вмикається, уся побутова техніка, що лишилась підключеною до розеток, починає споживати електроенергію. На долю секунди надмірне навантаження досягає критичної межі, і тоді електрообладнання починає горіти.

«Під час стабілізаційних відключень ліпше вимикати прилади вдома і потім вмикати їх по черзі. Це теж трішки допоможе нашій енергосистемі», – додали у ДТЕК.

До того ж, нехтування цієї рекомендації може спровокувати й псування домашньої побутової техніки через стрибки напруги.

Підготувала Анжела Замотаєва

ВМІТИ РЯТУВАТИ ОДНЕ ОДНОГО

Такими є реалії сьогодення. І в нашому випадку йдеться про надання домедичної допомоги. Але, як показує практика, навіть зараз, більшість живе у «бульбашці», де ракети прилітають кудись далеко, «шахед» може залетіти куди завгодно тільки не в твій дім, а швидка допомога, в разі чого, приїде за 3 хвилини і там будуть професіональні парамедики з усім необхідним обладнанням та навичками.

Яскравим прикладом практично повної неготовності до надзвичайної ситуації став удар ворога балістичними ракетами по Полтаві. На ділі виявилось, що якість надання домедичної допомоги (і першої медичної також) була, м'яко кажучи, невисокою — люди просто не знали як правильно накладати турнікети та як користуватись іншими сучасними кровоспинними засобами.

Звісно, ви скажете, що до прильоту ракети чи будь-якого іншого апокаліпсису неможливо підготуватися заздалегідь. Та ми впевнені, що в умовах повномасштабної війни, КОЖЕН повинен знати, як врятувати себе та своїх рідних. В сучасних реаліях КОЖЕН дїездатний громадянин має пройти курси домедичної допомоги і завжди мати при собі хоча б мінімальну аптечку цивільного із кровоспинними засобами, в тому числі з якісним турнікетом. І нехай хтось вважатиме це параноєю і, можливо (а точніше сказати дай Боже), ці знання та аптечка ніколи у житті вам не знадобляться. Проте, не виключено, якщо поруч із вами станеться біда, ви зможете врятувати комусь життя.

Цього мають навчати ще зі школи

Війна — це поранення, травми. Якої допомоги найбільше бракує людям, щоб вижити? Найпоширеніша відповідь: перебинтувати. Так, сильна кровотеча, яку не зупинили, це велика небезпека. Але зупинити її може і пряме натискання на рану. А ось раптова зупинка серця. Від неї до смерті від кисневого голодування мозку — усього 5–7 хвилин. Але ще хвилин 10–15 — і приїжджає швидка, якщо її одразу викликали. Отже, якщо людина протримається до появи медиків, її життя врятоване. І допомоги в цьому може будь-хто.

У більшості міст США ці навички отримують ще в школі. Учні не отримують документа про середню освіту, доки не складуть тест на так зване базове життєзабезпечення (BLS) — це домедична допомога за міжнародними уніфікованими протоколами. У нас натомість зобов'язані надавати домедичну допомогу лише працівники певних професій: рятувальники, пожежники, поліцейські, фармацевти, провідники поїздів, бортпровідники (згідно із Законом «Про екстрену медичну допомогу»).

Тим часом лікарі підраховали: якщо навички надання домедичної допомоги опанує хоча б 10% населення, поранені й травмовані люди помиратимуть у разі менше. В Україні 4,2 млн учнів та 435 тис. вчителів, що якраз становить потрібну частку соціуму. Якщо вони навчаться не давати зупинятися серцям до приїзду лікарів, це буде величезний захист та підтримка для всіх. Адже нині, за воєнних часів, будь-хто може стати останньою надією постраждалих від обстрілів, вибухів, завалів, опіків.

На жаль, ази рятування життя довго давалися в застарілому, ще радянському трактуванні. До 90-х років минулого сторіччя предмет називався «Медико-санітарна підготовка», а опановували його виключно дівчата. Традиційно основна увага приділялася наслідкам можливої ядерної війни, радіаційному ураженню. Та замість практичних навичок переважно вивчали, які зміни в організмі за якої дози розвиваються. Також чимало часу присвячували догляду за інфекційними хворими вдома, обов'язкам санітарок у лікарнях. Практична частина стосувалася бинтування, накладання пов'язок, джгутів на різні частини тіла, шин при переломах. Серцево-легеневій реанімації присвячували кілька абзаців підручника. Подавалася ця справа як щось винятково складне: на кожні 4 натискування припадає одне вдування повітря «рот в рот», потрібно три особи (одна робить масаж, інша відновлює дихання, третя тримає голову). Сучасні дані свідчать: на 30 натисків потрібні лише два дихання, а впоратися із цим може навіть одна людина.

У 2005 році предмет замінили на «Захист Вітчиз-

ни», для дівчат із позначкою «Основи медичних знань». Акцент так само був на перев'язках. Але чого тільки не додали! Не лише те, що має зв'язок з назвою предмета (допомогу в разі отруєння грибами, ягодами, їжею, хімічними речовинами, укусів змій, опіків, обмороження, ураження електрострумом чи блискавкою), а й профілактику ВІЛ, туберкульозу, венеричних захворювань, наслідки абортів, протікання вагітності. У підручнику тих часів траплялися такі небезпечні й неправильні речі, як порада покласти теплу грілку за ознак «гострого живота», а за будь-якого головного болю дати знеболювальні препарати. Щодо реанімації, матеріал залишився той самий.

Із переходом на 11-річне навчання у 2010 році затвердили нові (скорочені) програми. На вивчення реанімації залишилося лише дві години. У 2014 році, після початку війни з РФ на сході України «Захист Вітчизни» збільшили з 1 до 1,5 години на тиждень. Та осучаснення програми стосувалося вогневої і тактичної підготовки. І ось нарешті після перейменування предмета в більш патріотичний та зрозумілий «Захист України» два роки тому з'явилися сучасні програми, де є все: сучасна серцево-легеневая реанімація, застосування дефібрилятора, прийом Хеймліка. На відпрацювання реанімаційних дій повинна відводитися аж 21 година. До того ж, у професійних стандартах «Керівник початкових класів», «Учитель загальноосвітнього навчального закладу» (а також і в ст. 22 Закону України «Про повну загальну середню освіту») є вимоги до педагога — вміти надавати домедичну допомогу.

У той же час, в планах МОН навчити BLS (домедичної допомоги за міжнародними уніфікованими протоколами) понад 9 тисяч учителів, які передадуть ці навички 40 тисячам учнів 10–11-х класів.

Проте, згідно офіційної інформації, поки що йдуть пошуки фінансування, адже потрібно майже 100 млн грн, щоб підготовка школярів не перетворилася на просте інформування. Бо для практичного навчання школам потрібне обладнання, на яке у більшості навчальних закладів немає коштів.

На жаль, часто закон існує окремо від реальності, і реальні зміни починаються тільки після привернення до однієї чи іншої справи суспільної уваги. І ми будемо дуже щасливі, якщо не буде ніякого випадку, який змусив би звернути на це увагу.

Домедичну підготовку потрібно проходити мінімум кожного року

Отримані мізерні навички на уроках у школі швидко забуваються. Тому їх потрібно регулярно поновлювати. Цим займаються спеціальні інструктори. Протягом останніх двох років, у Гадячі відбулось усього кілька подібних тренінгів. Зараз же, зважаючи на відносний спокій, таких заходів не організують взагалі.

На сьогодні, найближче до Гадячини, відвідати заняття, де навчатимуть надавати домедичну допомогу, можна у Полтаві. Протягом вересня Центр готовності цивільних організує 50 тренінгів на тему «Домедична допомога. Зупинка кровотеч». «У зв'язку з обстрілом російськими окупантами Інституту зв'язку у Полтаві, волонтери ЦГЦ вирішили навчити якомога більше містян домедичній допомозі.

Основне завдання рятувальника — дати постраждалому шанс дочекатися фахової допомоги

Звісно, здобувати навички домедичної допомоги у потрібні на практичних заняттях. Проте, через брак практики, корисними будуть навіть базові алгоритми та рекомендації.

Інструктори «Центру готовності цивільних» надавали практичні поради, які можуть використати люди без медичної освіти, під час надання домедичної допомоги при критичних кровотечах.

Загальна порада для людей, які прагнуть обізнаності у сфері домедичної допомоги, — уникати звернення до застарілих джерел інформації та одичного досвіду окремих людей. Медицина розвивається й рекомендації змінюються. Тому варто звертатися до джерел доказової медицини або даних авторитетних медичних спільнот, як-от Європейської ради реанімації чи Американської колегії хірургів, та офіційних протоколів.

У будь-якому алгоритмі надання допомоги першим пунктом є переконатися, що для рятувальника фізично безпечно це робити. Наступним моментом є біологічна безпека. Де відбувається контакт із кров'ю, завжди є ризик передачі інфекцій. Щоб зменшити його, потрібно використовувати гумові рукавички, перш ніж надавати допомогу.

Важливий також аспект юридичної безпеки. Медикам і рятувальникам законодавство дозволяє надавати допомогу й захищає від можливих наслідків. Усі інші мають усвідомлювати, що у разі негативного завершення ситуації рятувальник буде відповідати перед законом за свої дії. Важливо також отримувати згоду на надання допомоги.

Безпосередньо під час надання допомоги пріоритетно завжди є зупинка критичної кровотечі. Усе інше не матиме сенсу, якщо в організмі буде недостатньо крові. Якою б не була якісною системою екстреної медичної допомоги, швидше за все вона прибуде до 10 хвилин. Якщо в людини критична кровотеча, її порятунок може залежати насамперед від людини поруч, а вже потім — від медиків.

Турнікети вважають найшвидшим способом зупинити критичну кровотечу з руки чи ноги. Суть їхньої дії — зупинити кровообіг у кінцівці, перетиснувши всі судини кінцівки, щоб кров не потрапляла до пошкодженого місця в судині й не витікала назовні. Так постраждалий матиме шанс дочекатися фахової допомоги.

Після накладання турнікета обов'язково треба перевірити його ефективність: кровотеча має припинитися, він має щільно лежати, а на кінцівці нижче турнікета має бути відсутній пульс. І навіть якщо турнікет ефективний, треба щокілька хвилин переоцінювати його за цими пунктами, адже життя та здоров'я людини досі під загрозою.

Є кілька правил накладання турнікета. Перше — накладати його максимально туго. Існує міф, що накладання турнікета обов'язково означає втрату кінцівки. Але це не так, адже все залежатиме від правильності, умов накладання та якості турнікета, а також часу його перебування на кінцівці. Вважають, що до 2 годин людина не матиме значних негативних наслідків для здоров'я. У цивільних умовах є шанс, що «швидка» дістанеться до постраждалого принаймні за годину, тож послабляти чи знімати турнікет не можна.

При кровотечі з рани в ділянках пахв, пахвини, сідниць та основи шиї застосувати турнікет не можна, тому використовують метод тампонування. Проте, техніка тампонування досить складна, їй слід навчатися та тренувати навіть професійним рятувальникам. Звичайні перехожі швидше за все не готові до цього, тож лишається затискати рану максимально сильно до приїзду екстреної медичної допомоги.

Аптечка цивільного

Медик добровольчого батальйону «Госпітальєри», полтавець Ігор Ткачов, у одному із своїх постів у соцмережі порадив мати кожному свідомому громадянину «аптечку цивільного» — це мінімальний набір, який збільшить потерпілому шанси на виживання у разі критичної кровотечі. Що це таке і чим відрізняється від звичайної аптечки?

Всі аптечки, крім автомобільних, створюються (комплектуються) згідно з технічними умовами внаслідок чого їх вміст може відрізнятися один від одного. До того ж, в Україні не існує нормативного акта, який регламентує чіткий набір аптечки, а також контролюючого цей процес органу.

Надзвичайні ситуації або ті, де є ризик, виникають постійно і навіть в мирний час. А під час війни, коли практично щодня мирним містам загрожують ракетні, ці знання та навички точно не будуть зайвими для цивільного населення. Тому потреба в людях, які зможуть надати допомогу, була і буде завжди. Будьте свідомими громадянами своєї країни!

Підготувала Оксана Кириченко

Працівн. театру	↙	Рос. письменник	↙	Єгипет. цариця	Злак	▶				Держ. пісня	↙	Шлюпка	▶	
	↖						Англ. філософ	Родич	↙	Рибний делікатес	▶			↓
Площа землі		Фахівець з с/г		Орган нюху	Молодший матрос	▶		↓		Тибет. гадання "..." в країні чудес"	▶		Рів	Мезозойська ...
	↘	↖					Озеро в Туреччині	Наливне судно	▶					
	→	Бог сонця								Великий папуга	▶			
		3,14	▶							Марка літака	▶			
Хлібн. напій	▶									→	Майстер	▶		
											Жін. ім'я	▶		
Прозор. мінерал		Посуд для вина		Частина лампочки									Харчо	↓
↖														Європеїдна ...
		Цзедун	▶											
				Великий Бар'єрний ...										Покрівля на стовпах
	Вид пива	▶								Запал. слиз. носа	▶			
							Густина	Дірка	Місто в Нідерландах	Пряний лист	▶			↓
							Титул монарха							
Наука про водорості	▶											Нота	Бактеріальний ...	
	→	Брюс ...		... Цой										
		Муз.-драм. твір		Широка вулиця	↓					Природна ...	▶	Внутр. частина кори	▶	
	Хвалеб. вірш	▶					Др.-рус. книгиня							Зараження
	Хижий птах	↓					Країна в Азії							↓
Хутро ягнят				Небесне тіло				Речовина для барвників				→	... Крутий (комполит.)	Муз. інстр.
				Тривалість життя	▶								Частина якоря	↓
Зворот. бік монети	▶							Вогнепальна ...	▶				Супутн. Юпітера	Команда для коня
↖							Окремий кристал	Частина корми	Зарядж. частинка	▶				
Мішок з пір'ям				Особов. займенник						→	Півострів у Мексиці	Тегеран	Орган зору	

реклама

Люкс Авто СТО

Надаємо послуги по ремонту MERCEDES, RENAULT, VOLKSWAGEN та інших авто

Ремонт ходової
Заміна мастила АКПП
Заміна форсунок
Комп'ютерна діагностика
Зварювальні роботи
Доставка запчастин

Тел. 0954150009

Люкс Авто

Пасажирські перевезення

ГАДЯЧ - КИЇВ

ЩОДЕННО

з ГАДЯЧА: **06.30, 13.30**
 Універмаг «Єва»

з КИЄВА: **13.00, 18.00**
 «Рошен», «Олком»

Тел.: 0502300185, 0506539194, 0679645192

Магазин «Варяг» ФОП Литвиновський Г.М.

МЕТАЛОПЛАСТИКОВІ ВІКНА ТА ДВЕРІ
 ВХІДНІ ТА МІЖКІМНАТНІ ДВЕРІ

Жалюзі: горизонтальні та вертикальні, мультиштори, римські, плісе

Натяжні стелі

Відкоси: теплі внутрішні та зовнішні

Профнастил та металочерепиця

УТЕПЛЕННЯ ФАСАДІВ

М. Гадяч вул. Полтавська, 43 вул. Полтавська, 117 м. Зіньків. тел. 0664375053, 0956843543

ГАДЯЧ - КИЇВ

ПАНАВТО

страхування пасажирів

ЩОДЕННІ ПОЇЗДКИ

з ГАДЯЧА: **03:30 08:00**
05:30 13:00
12:30 17:00
13:00 18:00

з КИЄВА:

ч/з Заводське, Лохвицю на центральний автовокзал ст.м. Деміївська
 Бронювання місць за тел.: (ПРАЦЮЄМО НА ЗАМОВЛЕННЯ)
 офіс: **0503048097, 0687777151**

КАФЕ-МАГАЗИН

Хвилинка

Страви домашньої кухні
 Випічка вроздріб та на замовлення
 Доступні ціни
 Смачно готуємо!

Графік роботи:
 Пн-пт 8.00 - 19.00
 Сб 8.00 - 17.00
 Нд 8.00 - 16.00

Тел. **0995175781** Вул. Драгоманова, 16 (приміщення гуртожитку коледжу культури)

Магазин «ДЕКОР»

ФОП Фесенко А.В.

Металопластикові вікна та двері
 Вхідні та міжкімнатні двері
 Жалюзі: плісе, ролети, римські, горизонтальні
 Відкоси внутрішні та зовнішні
 Тротуарна плитка «Золотий мандарин»

Стаж роботи **20 років**

М. Гадяч вул. Героїв Майдану 2а прим.5 тел. 0952519000, тел./viber 0509844771

ЩОДЕННІ ПАСАЖИРСЬКІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ

ГАДЯЧ - КИЇВ

з ГАДЯЧА **5.30 12.30 16.00**

з КИЄВА **13.00 17.00 20.00**

Центральний автовокзал

Довідки та бронювання місць за телефонами:
0955015055, 0988514195

ФОП Литвиновський С.М.

- МЕТАЛОПЛАСТИКОВІ ВІКНА ТА ДВЕРІ
- жалюзі та ролети
- гнуття та порізка металу
- будівництво (утеплення фасадів)
- системи водовідведення
- металеві двері
- металочерепиця
- профнастил та терасна дошка

Тел: **0669958160**
 okna_ua2013@ukr.net

М. Гадяч, вул. Драгоманова, 17

ПЕРЕДПЛАТА 2024

БАЗАР Мед!а

6 України

У РЕДАКЦІЇ 1 міс. - 48 грн
ДЕШЕВШЕ 3 міс. - 156 грн

Ритуал магазин

з 8:00 до 16:00 без перерви та вихідних неділя 8:00-13:00

ПАМ'ЯТНИКИ З ГРАНІТУ ТА БЕТОНУ
 У НАЯВНОСТІ ПОНАД 200 ВИДІВ ПАМ'ЯТНИКІВ

- Плитка та бруківка
- Стільниці та підвіконня
- Ритуальні товари

Надаємо ритуальні транспортні послуги

Тел. **0509577548, 0683409477, 0992492972**
 м. Гадяч пл. Соборна, 9 Email: ggraniteua@gmail.com

ПАМ'ЯТНИКИ

Гранітні Бетонні Ритуальні товари

Плитка тротуарна
 Бордюри та ін

М. Гадяч вул. Героїв Майдану, 52 (р-н Малого круга)
 тел. 050 188 14 70

ЗАКУПОВУЄМО ДОРОГО ВРХ

БИКІВ, КОРІВ, ТЕЛИЦЬ, ТЕЛЯТ

на м'ясо та утримання
ВИМУШЕННИЙ ДОРІЗ

тел. 0978471862, 0953046476

ОВЕН (21.03 - 20.04).
 Цього тижня вам під силу вирішити не тільки свої завдання, але й деякі проблеми оточуючих. Щоб викликати до себе прихильність людей, частіше усміхайтесь, будьте активнішими. Завзятість в досягненні мети приведе до добрих результатів. В середу тримайте під контролем свої почуття, не давайте виходу роздратуванню. Цього дня прагніть не випускати із виду навіть незначні дрібниці. У вихідні добре б менше бувати в галасливих компаніях, віддавайте перевагу вузькому колу друзів.

ТІЛЕЦЬ (21.04 - 21.05).
 У понеділок займайтеся тільки тими справами, які вже початі і вимагають продовження. Вівторок принесе атмосферу легкості і невимушеності. Радійте життю і спробуйте підтримати гармонію у власному будинку на весь тиждень, що залишився. У четвер проявіть якомога більше терпіння і м'якості у спілкуванні з оточуючими, прагніть не гарячкувати і не відповідати грубістю на грубість. Сварки, затіяні цього дня, швидко не закінчаться.

БЛИЗНЮКИ (22.05 - 21.06).
 Цього тижня вам житиметься легко, радісно і цікаво. Розширте коло спілкування, ділові зустрічі дозволять збільшити сферу вашого впливу, відкриються нові перспективи. На роботі стануть в нагоді такі якості, як дипломатичність і спокій, через них ви розкриєте у всьому блиску свій професіоналізм. Вихідні краще провести в спокійній обстановці.

РАК (22.06 - 23.07).
 Якщо вам вдасться поєднати м'яку дипломатичність, необхідну на цьому тижні, з вашою звичною цілеспрямованістю, ніякі труднощі перед вашим натиском не встоять. У понеділок ви одержите цікаву пропозицію, але не варто поспішати її приймати. Краще потягнути час і розібратися в ситуації. П'ятниця може виявитися складним і неоднозначним днем, але вам все ж таки варто спробувати реалізувати свої цілі. Можливо, вам доведеться щось кардинально міняти в особистому житті.

Астрологічний гороскоп

16-22 вересня 2024 року

ЛЕВ (24.07 - 23.08).
 Цього тижня з'явиться можливість продемонструвати свої уміння і навички в професійній сфері. Непередбачені події середі можуть змінити всі ваші плани. У четвер не поспішайте виконувати завдання, не виключено, що наступного дня їх відмінять і додаткові обов'язки з вас знімуть. У п'ятницю контролюйте кожен свій крок, перевіряйте ще раз папери і договори, тільки так ви уникнете втрат і помилок. В неділю ви будете здатні порозумітися з дітьми і людьми похилого віку.

ДІВА (24.08 - 23.09).
 Ваші грандіозні плани починають поступово реалізовуватися. У понеділок ви вдало завершите справи, початі ще влітку. У вівторок уявна удача виявиться примарою, яка приведе до неприємностей в діловій сфері. Краще в цей час звернути свою увагу на свою сім'ю, там вас чекатиме справжнє щастя і успіх.

ТЕРЕЗИ (24.09 - 23.10).
 Цього тижня спробуйте зрозуміти, чи влаштовує вас та роль, яку ви зараз граєте. Якщо ні, то ви досить легко зможете від неї відмовитися. Озирніться на всі боки, і без ілюзій погляньте на своє життя, оскільки наступив момент конструктивних змін. Четвер - вдалиний день для реалізації замисленого, спробуйте досягти бажаного, проте реалістично розраховуйте свої сили. У вихідні покличте друзів і влаштуйте вечірку.

СКОРПІОН (24.10 - 22.11).
 Прислухайтесь до своєї інтуїції, і тоді ви ухвалюватимете такі рішення, які забезпечать вам успіх. На роботі вірогідні зміни на краще, вам

підвищать зарплату. Проявіть комунікабельність, у вас з'являться нові друзі. Вам необхідно весь час бути в курсі подій, щоб не пропустити якусь важливу інформацію.

СТРІЛЕць (23.11 - 21.12).
 Час вам підняти свою професійну планку, зробіть що-небудь для себе і свого майбутнього. Ділові зустрічі з партнерами в першій половині тижня виявляться вельми успішними. До четверга багато ділових і особистих проблем вирішаться самі собою. У вихідні не сидіть вдома, а краще вибирайтеся в гості або влаштуйте пікнік на дачі.

КОЗЕРІГ (22.12 - 20.01).
 Хоча обіцянок допомоги і різноманітних завирень ви можете одержати більш ніж достатньо, ваші плани і надії загрожують не виправдатися. Розраховуйте на себе. В кінці тижня ви відчуєте, що Фортуна все-таки вирішила посміхнутися вам, ошаслививши своїм заступництвом. В середу не пропустіть важливу інформацію, на жаль, вона поступатиме великими порціями у вельми сумбурному виді.

ВОДОЛІЙ (21.01 - 19.02).
 Для вас цей тиждень буде непростим. Ділове навантаження може створити деяке напруження. Варто бути скромнішими і не вважати себе найрозумнішим і найпередбачливішим. Ви напевно щось забудете, і лише підвищена увага до усього того, що відбувається, дозволить вам пройти через цей тиждень без втрат. Можливі спроби ошукати вас з боку ділових партнерів.

РИБИ (20.02 - 20.03).
 Намагайтеся стримати свої запити і амбіції і прислухайтеся до мудрих порад оточуючих. Ви зумієте подолати труднощі і досягти прекрасних результатів тільки в тому випадку, якщо не станете вимагати від життя все і відразу. Терпіння і праця вам дуже стануть в нагоді. Бажано продумати головні завдання і цілі на даний момент і на найближче майбутнє. У особистому житті не все складається гладко.